

Hoofdstuk 1

Janis, matroos op het vrachtschip Maroni, wist wat er zou komen, zag in de glinstering in de ogen van Alfred dat hét moment op komst was, ‘het’ moment, het knalmoment.

‘Kapi, er komt ander weer aan, heb je het ook gezien? Nog een kwartiertje of zo en we zitten er midden in.’ Ze kenden elkaar al zo lang en leefden zo intens met elkaar dat Janis bij hoogtepunten, maar vooral bij dieptepunten zoals vandaag Alfred Kapi noemde, afkorting van Kapitein.

Ieder jaar gebeurde het wel een keer, toch was het altijd spannend, alhoewel er tot dusver geen ongeluk gebeurd was, tenminste voor zover Janis wist.

Alfred, meer dan honderd kilo zwaar, te zwaar voor zijn korte benen, was er niet op uit een ongeluk te veroorzaken, of misschien juist wel, maar zocht de grootste uitdaging met onbekend gevolg.

Dat onbekende was het grootste doel, niet weten wat er zou gebeuren, en als het gebeurd was, dagenlang wachten of er iets gebeurd was. In de regionale nieuwsbladen zoeken of er iets gemeld was, en daarna je te barsten lachen omdat jij wist wat dat veroorzaakt had. Het dreigende weer zorgde voor een omslag in zijn hersenpan, hij werd alert, ging rechtop zitten, zijn gedachten gingen terug naar die avond, zestien jaar geleden, die vreselijke avond, het begin van een

jarenlange zoektocht, waaraan nooit een einde leek te komen. Hij was samen met zijn broers naar de kermis in het stadje verderop, ieder jaar gingen ze er met z'n drieën naar toe, hij en zijn broers.

‘Dan kunnen jullie op elkaar letten’, zei z’n moeder. ‘En denk er om, samen uit samen thuis, je wacht op elkaar, niet vergeten. Vader, zoek je futs eens op en zorg dat ze genoeg geld hebben om volop te genieten.’ Het was een flinke kermis, met verschillende draaimolens, een schiettent, botsauto’s, en vooral heel veel leuke meisjes. Ze probeerden alle drie een mokkeltje te versieren en dan lekker zoenen, ergens waar je dacht dat niemand je zag. Toni had altijd als eerste een meisje dat verliefd naar hem keek maar zorgde er voor dat ze een paar vriendinnen erbij haalde voor zijn broers. Toni was de oudste, daarna kwamen Roelof en Alfred, de tweeling.

Toen ze net geboren waren was de verandering in huis enorm. Terwijl zijn moeder eerst altijd met Toni de autootjes in en uit de garage reed, puzzeltjes met hem legde en spelletjes met hem deed, brak er nu een tijd aan waar ofwel de ene baby ofwel de andere baby lag te krijzen. Tijd voor hem was er niet meer, alle tijd was nodig om die jankende kinderen rustig te krijgen. En op de momenten dat zijn vader thuis kwam van zijn werk, was alle tijd nodig voor het koken, het eten, het huis aan kant maken en direct daarna moest hij zijn pyama aan en

naar bed. Nee, het krijgen van twee broertjes tegelijk was geen pretje.

De drie jongetjes uit het gezin bleken op school en in de buurt de boel nogal eens op z'n kop te zetten. Ze hadden ieder twee broeken, een voor doordeweeks en een voor de zondag. Een natte broek omdat de sloot toch breder was dan verwacht, trokken ze uit en legden die te drogen in het weiland of aan een boomtak. Ze wachtten net zo lang tot de broek zo goed als droog was en gingen dan naar huis. Die broek was nog steeds een beetje vochtig als ze aan tafel gingen zitten, maar voordat het morgenochtend was zou de broek weer helemaal droog zijn.

Ondanks alle ondeugd waren vader en moeder Fentenaar trots op hun zoons, ze hielpen vader bij het spitten van de moestuin, timmerden samen karretjes achter hun fiets, maakten van een paar oude fietsen weer één nieuwe, het waren echte jongens, vond vader.

De Maroni was op weg naar Rotterdam, haar ruim vol veevoer. Terwijl kapitein Alfred op zijn speciale stoel zachtjes mee zat te fluiten met de muziek, zag hij Janis. Zijn pet een beetje schuin achterover, een stukje peuk in zijn mond. Al jaren waren ze samen, overal, aan boord, bij het laden en lossen en bij de meisjes.

‘Hou jij het roer?’

Alfred keek nog even goed naar de dreigende wolken in de verte, klom het trapje af. Beneden in het kelderraum

was het donker, maar hij wist zonder te kijken waar het lichtknopje zat en waar hij precies moest zijn, de plaats van het kastje kon hij dromen, de sleutel had hij altijd op zak. Zijn hart begon harder te kloppen, zijn bloed werd met een noodgang door zijn aderen geperst. In zijn hoofd leek het voller en voller te worden, zelfs zijn oren bewogen door het voortstuwende bloed. Straks het hoogtepunt, nog even geduld. Regenjas aan, zuidwester op, ogen wijd open, een dikke bobbel ter hoogte van zijn binnenzak. Als Janis had kunnen tekenen, had hij hem getekend zoals hij er nu uitzag, als zeebonk met een gevaarlijke blik. Jammer dat hij geen grote witte snor had, dat zou een nog mooier schilderij zijn geweest.

‘Ga maar’, zei Janis, alsof Alfred op zijn goedkeuring wachtte.

Op weg naar de voorplecht zette hij zijn nachtbril met verrekijkerglazen op, jaren geleden gevonden in een speciale winkel in Duitsland. Hij had nog nooit zo’n bril gezien, daarmee zag hij alles in het donker, in ieder geval alles wat hij wilde zien. Nu was het zoeken naar een geschikt doelwit.

Alfred ging zitten op de katrolbank en tuurde over de rivier, klaar voor hét moment.

Vanaf de dag dat zijn vader hem het pistool liet zien, raakte hij verknocht aan historische wapens. Als hij aan wal was, ging zijn eerste gang naar de schietvereniging. Hij deed mee aan wedstrijden en won verschillende prijzen, vooral met dit wapen uit Tsjechoslowakije. Lang

en slank als een vrouwenlichaam, lekker in de hand, jammer dat hij het niet zo vaak kon gebruiken, behalve dan op de schietclub, die andere keren kwamen niet zo vaak voorbij. Het schieten gaf hem een kik, net als alles wat het schieten met zich meebracht, hoe je kogels en kruit moest maken, alles zelf doen, het onderhoud, het schoonmaken. Roelof was er het beste in. Roelof, zijn broer, beste vriend, wederhelft in goed en kwaad, maar hij was er niet meer. Hij was er nu al lang niet meer, in ieder geval niet zichtbaar. Waar hij wel was? Of hij nog leefde? Waarschijnlijk niet, maar gevonden hadden ze hem nooit.

Dit was zo'n moment met Roelof, toch kon hij zich hem niet meer voor de geest halen, hij zat in zijn hart, in zijn hele lijf, en toch was hij er nu niet. Op zo'n moment als nu kon hij wel janken, verlangde hij zo hevig naar hem, wilde hij hem nog eens aanraken, samen lachen, samen stoeien. Roelof leek in het niets verdwenen.

Zestien jaar zonder enig levensteken, een groot scheeps onderzoek was er geweest, aandacht via televisie en radio, grote stukken in de kranten, niets meer.

Hij pakte zijn mobiel, zocht het hartje met de tranen op, zo'n ding voor vrouwen eigenlijk, maar het liet zo heel goed zijn gevoel zien, en stuurde het naar Toni, die altijd zijn best had gedaan om binnen het gezin alles te stroomlijnen. Hij had voor hem deze boot gekocht, een echt vrachtschip was van kind af aan zijn droom geweest, hun gezamenlijke droom.

De eerste bliksemflits vloog door de lucht, een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht seconden later de donder, acht kilometer verwijderd, dus nog even geduld, dan kwam Roelof.

‘Pas je wel op?’ stond er in het sms’je van Toni.

‘Ok’.

Roelof had indertijd een vriendinnetje, en hoe gek ook, hij was haar naam vergeten. Het was een mooi scharreltje met blond lang haar, hielden ze alle twee van, ze lachte altijd, woonde een dorp verderop, maar kwam naar hun café op het plein. Gezelligheid kende geen tijd, als ze maar om elf uur thuis was, met de fiets. Roelof ging ook op de fiets een pilsje drinken, kon hij, zo galant als hij was, ’s avonds met haar naar huis fietsen, zij vond dat fijn, en hij niet minder.

Een roffeltje in de verte, als de bui maar niet wegtrok! Roelof vertelde over de zoenen, het gelijk van hun tongen, zijn zachte wrijven over haar truitje en later onder haar bloesje, maakte zijn broer deelgenoot van hun verliefdheid.

‘Heb je al daar beneden gevoeld?’

‘Geprobeerd wel, maar nee joh, dat wil ze helemaal nog niet, ik mag amper met mijn hand onder haar bloesje, ze wil alleen maar zoenen, maar dat kan ze als de beste. Meisjes willen niet altijd meteen alles, sommigen schijnen zelfs te willen wachten tot de trouwdag. Ik hoop niet dat het zo is, maar we hebben het er nog niet over gehad. Het is wel een heel lekker gevoel.’

‘Wat voel je dan, net zoiets als ’s morgens in bed, je weet wel?’

‘Toch anders, het zit dieper, het zit in mijn hele lijf, het lijkt wel of ze in me kruipt als een rups. Overal even aan likt en kriebelt, ik wil het blijven voelen, dan wil ik niet dat ze naar huis gaat, en dat ik weer naar huis moet. De hele weg terug moet ik zingen, fluiten, zo lekker als ik me voel.

Roel en hij waren gewend alles samen te doen. Het gemis, vooral in het begin, was overweldigend, wilde niet uit zijn gedachten, therapeuten en psychiaters ten spijt. Hij had er zoveel last van dat hij een tijdje werd ondergebracht in een instelling, waar allemaal mensen woonden met een steekje los. Niet dat er bij hem een steekje los zat, dat zeker niet, hij kon er alleen niet aan wennen. Van de eerste dagen na de verdwijning kon hij zich niets meer herinneren, er heerste chaos, niet alleen in zijn hoofd, maar in dat van de mensen om hen heen. Moeder huilde, Toni probeerde van alles te regelen; wat er te regelen viel, wist Alfred niet, hij was in ieder geval ergens mee bezig. De politie kwam aan de deur, de dokter verscheen dagelijks, volgens zijn zeggen was hij er voor iedereen, maar het meeste hield hij zich bezig met moeder. God, wat was dat mens hysterisch.

Na verloop van tijd, een of twee jaar, kwam er bij hem in de inrichting geen bezoek meer, vrienden niet, collega’s niet, geen familie, behalve dan z’n ouders en natuurlijk Toni. Aan Toni had hij de meeste steun gehad, die leek te

begrijpen wat hij voelde. Zijn moeder kon alleen maar huilen als ze hem zag, en zijn vader stond er stilletjes bij, die wist niet hoe hij zijn vrouw zou kunnen troosten. Een kind verliezen is tenslotte niet niks. Maar een broer verliezen ook niet. Zijn moeder leek te denken dat zij het meeste verdriet mocht hebben, zij wilde het enige slachtoffer zijn. Slachtoffer? Dat was Roelof, dat vergat ze, ze dacht alleen maar aan zichzelf. Haar andere kinderen en haar man deden niet meer ter zake, en dat kon Alfred niet uitstaan. Op een gegeven moment wilde hij haar niet meer zien, en dat was natuurlijk weer zo zielig voor haar, alleen voor haar. Nee, hij had geen medelijden meer, misschien nog een beetje met zijn vader, want hij was nu eenmaal met haar getrouwd en kon haar niet laten zakken, in voor- en tegenspoed toch? In die jaren had hij bedacht dat je maar beter niet getrouwd kon zijn, het leek eerst allemaal rozengeur en maneschijn, de vlinders in je buik voelden prettig, de opzwellende ballen aan zijn buik waren nog aangenamer, maar het zou niet opwegen tegen een dagelijks slecht humeur of chagrijn van een echtgenote. Er waren genoeg wegen om de prettige en aangename gevoelens voor even te genieten, daarna kon je weg, naar huis, om daar met een pilsje na te mijmeren over het genot van die dag. Zijn thuis, de Maroni, omarmde hem en Janis warmpjes na ieder bezoekje aan de wal. Janis hoorde tot de meubelstukken van de Maroni, hij voer er al op voordat het schip overgenomen werd door de broers Fentenaar.

Alhoewel er geen sprake was van liefde tussen de twee mannen leek het alsof er vanaf het eerste ogenblik een bondje was ontstaan, verliefdheid zonder lichamelijke aantrekkingskracht. Janis was als kind achtergelaten in een kindertehuis ergens in het Oostblok, zelf wist hij niet precies waar. Samen met een vriend was hij toen hij veertien was weggelopen, had door verschillende Europese landen gezworven en was uiteindelijk terechtgekomen in een asielzoekerscentrum in Nederland. Het duurde bijna vijf jaar voordat hij zijn plaatsje in dit land veroverd had, het krijgen van een paspoort was het grootste geluk wat hem was overkomen. Op een dag, hij wist echt niet meer wanneer, was hij Alfred tegen het lijf gelopen, een verschoppeling, net als hij. Ze konden het buitengewoon met elkaar vinden, er was nooit onenigheid over de werkzaamheden op het schip, ze wisten heel goed wat er gedaan moest worden en wie dat zou moeten doen, terwijl, als een van hen zijn taak even niet kon doen, de ander het als vanzelfsprekend, zelfs zonder overleg, overnam. Als het tijd was om de bloemetjes buiten te zetten, deden ze dat samen, genoten van de vrouwtjes, bezochten kroegen, lachten, werden dronken, en sliepen in hun kajuit hun roes uit.

Janis wist welk noodlot zich in Alfreds leven had afgespeeld, welke kik hij af en toe nodig had om zijn laatste verdriet te verwerken, gaf nooit commentaar op dit vreemde gebeuren.

‘Ieder mens,’ zei Janis toen hij de eerste keer de schietsessie meemaakte, ‘heeft recht op een kronkel in de hersenen, ook jij.’

Ze voeren niet snel, het schip was volgeladen, lag diep, de snelheid aangepast, tegen de stroom in, Alfred had alle tijd om met zijn verrekijker de kust af te zoeken naar een geschikt doel.

Het onweer zwol aan, de lucht werd zwarter, de wind stak op. Hij hield van de schuimkoppen op het water, hij hield van de dreiging. Daar, in de verte, zag hij zijn doel. Nog even wachten tot ze wat dichterbij waren, wachten op het juiste moment, de lichtflits, de knal moest opgenomen worden in de flits met de donder.

De voorbode, een roffeltje, niet te hard, zo meteen ging het gebeuren. Zijn hart klopte in zijn keel, zijn kop zwol op, zijn oren leken op en neer te gaan. Hij richtte en...

De euforie gierde door zijn lijf, raak, het moment kon niet exacter zijn, hij brulde het uit, zijn uitbarsting leek op de donder van zo even. Zijn doel was rond, wit, even kijken hoe het er nu uitzag.

Door zijn opwinding kon hij het bijna niet meer vinden, of toch? Ja, daar. Verbazing. De witte bol was er niet meer, het leek nu donkerder. Gek hoor.

Hij zag nu op de walkant een tentje, had dat er net ook gestaan? Niet gezien. Gelukkig had hij in een andere richting geschoten, stel je voor dat er iemand in dat tentje zat. Oei, door het oog van de naald, precies wat hij zocht. Wat een spanning!

Het schip voer door, de krib en de tent verdwenen uit het oog.